

Nadales i sardanes

Lluís Subirana

En motiu de la Mostra Internacional de Pessebre Olot'92-93, es va enregistrar un doble CD amb sardanes i música per a cobla, amb obres amb temes nadalencs. En el camp de la composició sardanista no eren massa abundants, encara que, entre els pocs títols coneguts, alguns haguessin assolit una gran popularitat. El fet que es demanés expressament a diversos compositors una obra d'aquestes característiques ha possibilitat que aquesta mancança quedés superada amb l'aportació d'un conjunt de composicions, bàsicament sardanes, però també de música per a cobla, de gran qualitat i representatives dels diversos estils dels autors que hi han participat, ben coneguts en l'àmbit del sardanisme. Unes breus notes extretes del llibret que acompanya l'enregistrament ens permeten una primera aproximació a la temàtica musical que s'hi aplega, amb el convenciment que la seva audició, especialment en aquestes dates tan entranyables, serà ben plaent a tothom que estima la música, amb el valor afegit de l'evocació de les nostres tradicions populars.

Obres sobre el tema nadalenc anteriors a 1992

El cant dels ocells (1865)

Pep Ventura (1817-1875)

Es tracta d'una de les primeres sardanes llargues que va escriure Pep Ventura, que solia inspirar-se en temes populars. D'una gran senzillesa i emotivitat és una mostra exemplar de la música popular de l'època.

Nit de Reis (1926) Ramon Serrat (1883-1944)

Sardana que evoca tota la joia i alegria dels menuts en aquesta màgica diada i, també, la nostàlgia dels més grans.

El rabadà (1928) Marià Mayral (1892-1962)

Compositor poc conegut en els ambients sardanistes. Aquesta obra és possiblement la primera de les sardanes escrites inspirades en la popular cançó nadalenca.

Tendres records (1940)

Agustí Borguñó (1985-1967)

En un ambient nadalenc americà tan diferent del que havia viscut de petit, el compositor evoca aquells nadals de pessebre i Missa del Gall i en treu unes belles i tendres melodies on l'enyor i la nostàlgia hi són presents com a tendres records d'infantesa.

Gran diada (1950) Pere Masats (1894-1981)

Sardana que va assolir una gran popularitat els anys 50-60, actualment desapareguda de les

programacions, de caire festiu i alegre evocant els cants tradicionals nadalencs.

Pau en el món (1964) Narcís Paulís (1906-1988)
La més famosa i popular nadala del món a ritme de sardana, seguint sempre la melodia original però amb el so únic i inconfusible de la cobla.

Nit de Nadal (1966) Josep Grivé (1907-1984)

És un clàssic en la programació de concerts nadalencs tot i que la seva melodia no està inspirada en cap de les tradicionals cançons nadalencs. Segons explicava l'autor, aquesta obra la va escriure en el tren, en un dels seus viatges deguts a la seva ocupació professional.

Rapsòdia de Nadal (1983)

Fèlix Martínez Comín (1920-1996)

Es tracta d'un recull de temes nadalencs enllaçats de forma simfònica amb una melodia original de l'autor, recreant un ambient intimista i amb el segell de qualitat pròpia que el caracteritza.

Obres escrites expressament per a la Mostra Internacional de Pessebrisme 1992

La miren i fa sol

Manel Saderra Puigferrer (1908)

El seu coneixement de la cobla i de la composició sardanista es posa de nou de manifest en aquesta sardana on la melodia central es va repetint al llarg de l'obra.

A l'Infant del pessebre Joaquim Soms (1914)

Sobre una melodia inspirada l'any 1937, quan l'autor estava destinat al front de l'Alcàrria,

aquesta sardana evoca tot l'enyor i la remem-
brança d'aquell Nadal en guerra.

Fum, fum, fum *Tomàs Gil Membrado* (1915)

Glossa inspirada en el famós i possiblement més
popular dels temes de la cançó nadalenca.

Glossa andorrana *Manuel Oltra* (1922)

Inspirada en una popular cançó nadalenca
andorrana relacionada amb els pastors de les
muntanyes.

Cantant al pessebre *Lluís Albert* (1923)

Sardana inspirada en dues nades populars *Nit
de vetlla* i *L'Adoració dels ocells*, que el compo-
sitor va aprendre de la seva tia Caterina (Víctor
Català).

El dubte *Max Havart* (1924)

Amb referències a la nadala *El dubte de Sant
Josep*, aquest compositor rossellonès descriu a
ritme de sardana la devoció i solemnitat del nai-
xement de Jesús.

Estels de Nadal *Pepita Llunell* (1926)

Sardana plena de sentiment, que va enllaçant
diversos temes de les nades més populars amb
l'*Adeste fideles*, amb gran solemnitat i perfecte
harmonia.

A Betlem me'n vull anar *Josep Prenafeta* (1926)

Sardana inspirada, com el seu nom ja dóna a

entendre, en aquesta popular cançó nadalenca.

Ressons nadalencs *Francesc Camps* (1934)

Els temes musicals de les nades *Fum, fum, fum*
i *El Noi de la Mare*, serveixen de base a aquesta
sardana amb els cants de tible i tenora com a
protagonistes.

La cançó del rabadà *Jaume Cristau* (1940)

Glossa que conté una visió molt personal de la
cançó El rabadà, amb enllaços melòdics amb
una composició anterior Nana per a un infant,
escrita inicialment per a trio de corda.

Nit de Nadal *Vicenç Acuña* (1946)

L'autor ha adaptat al ritme de sardana els
temes de les cançons populars *El rabadà* i *La
Mare de Déu*, amb una gran fidelitat als seus
elements melòdics.

Pessebres i sardanes *Carles Santiago* (1953)

Novament el tema del Fum, fum, fum com a
argument musical per aquesta sardana amb
una acurada instrumentació que fa lluir tots els
instruments de la cobla.

Nadales *Jesús Ventura* (1960)

Sardana basada en dos temes de la cançó tradi-
cional nadalenca però que són poc coneguts:
Vós sou la meva prendeta i Les setmanes de
Daniel.

En conjunt, una mostra musical ben singu-
lar, on els temes més entranyables del cançoner
nadalenc són interpretats pel nostre conjunt
instrumental nacional per excel·lència: la cobla.

Fitxa: Editat per la Mostra Internacional de Pes-
sebrisme Olot'92-93. Cobla Els Montgrins, de
Torroella de Montgrí. Llibret amb comentaris sobre
les obres i els autors per Robert Roqué.

Edició en doble CD. Dipòsit Legal: GI-2339/1992

Es pot adquirir trucant als telèfons: 972/590950 -
972/260141

Bon Nadal!

Quan les dotze ja han tocat
amb gran goig han repicat
els batalls de les campanes.
Els fanals, tots s'han encès...
els infants no diuen res,
tan sols la solfa preparen.
Amb el rostre espavilat
i amb el cos ben abrigat
les Nades molt bé entonen.
L'Al-leluia se sent fort...
un tremolor dins el cor
i els ulls oberts tan com poden.
El Missatge és que ha nascut
-entre aquest món mig perdut-
l'Infantó dins l'establia.
Escoltant el bell ning-nang,
sentim-nos com un infant
cantant fort i amb alegria!

Maria Teresa Cabané

